

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Η διάσταση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας

Α. Θεωρητικό πλαίσιο: Γιατί είναι απαραίτητη η εφαρμογή των θεωρητικών αρχών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας.

Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τη Γλώσσα (Common European Framework of Reference for Languages) τονίζει την πολλαπλογλωσσική προσέγγιση στη διδασκαλία μιας γλώσσας ως δεύτερης/ξένης. Σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή ένα άτομο, το οποίο διευρύνει τις εμπειρίες του στα πολιτιστικά περικείμενα της γλώσσας, δηλαδή από τη γλώσσα του σπιτιού μεταβαίνει στη γλώσσα της κοινωνίας ή/και στις γλώσσες άλλων λαών, δεν διατηρεί αυτές τις γλώσσες και τους πολιτισμούς σε αυστηρά διαχωρισμένα τμήματα του νου, αλλά, αντίθετα, συναρμολογεί μια επικοινωνιακή ικανότητα, στην οποία συνεισφέρει ολόκληρη η γλωσσική γνώση και εμπειρία και στην οποία οι γλώσσες αλληλοσχετίζονται και αλληλεπιδρούν.

Σύμφωνα με τον Sercu (2006), επίσης, ο βασικός σκοπός της διδασκαλίας μιας δεύτερης/ ξένης γλώσσας δεν είναι μόνο η κατάκτηση επικοινωνιακής δεξιότητας αλλά και η κατάκτηση «διαπολιτισμικής» δεξιότητας. Ο Byram είχε περιγράψει ήδη από το 1997 τη «διαπολιτισμική» δεξιότητα με αναφορά στον αριθμό των γνώσεων (savoirs). Οι γνώσεις αυτές εμπεριέχουν συγκεκριμένες πληροφορίες για τον πολιτισμό στον οποίο ανήκει κανείς καθώς και για άλλους πολιτισμούς. Εμπεριέχουν, επίσης, γενικές πληροφορίες για διαφορετικούς πολιτισμικούς κώδικες καθώς, επίσης, και για τους τρόπους με τους οποίους οι κώδικες αυτοί επηρεάζουν τη γλώσσα και την επικοινωνία. Προκειμένου, ωστόσο, οι εκπαιδευτικοί της δεύτερης/ ξένης γλώσσας να μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές τους να καλλιεργήσουν «διαπολιτισμική» δεξιότητα στην τάξη τους, πρέπει πρώτα να την αποκτήσουν οι ίδιοι (Magos and Simopoulos 2009).

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τους Magos and Simopoulos (2009), οι εκπαιδευτικοί πρέπει να έχουν εμπεδώσει τη γνώση, τις δεξιότητες και τις στάσεις που ορίζει το πλαίσιο της διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Η επικοινωνία αυτή σέβεται όλους τους τύπους της διαφορετικότητας, ενώ παράλληλα προωθεί την αμοιβαία οικειότητα, την αρμονική συνύπαρξη και την πολιτισμική ανταλλαγή. Ο Le Roux (2002), περιγράφοντας το γενικό προφίλ ενός εκπαιδευτικού που έχει κατακτήσει την διαπολιτισμική ικανότητα, δίνει έμφαση στο ότι πρέπει να κατέχει συγκεκριμένες αντιλήψεις και στάσεις και,

συγκεκριμένα, να σέβεται ανθρώπους που έρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς, να είναι ανοιχτός στο να μάθει ο ίδιος περισσότερα, να είναι ευέλικτος, να είναι ικανός να διακρίνει τις δικές του, προσωπικές προκαταλήψεις και, τέλος, να αντιμετωπίζει την διαφορετικότητα ως μια νέα ευκαιρία για να μάθει.

Στη διδακτική πράξη, όμως, ο πολιτισμός δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ένα στατικό προϊόν ή μια στατική έννοια, που μπορεί να περιγραφεί με γνωστικούς όρους (Χατζησαββίδης 2001). Τα στοιχεία που συγκροτούν τους διάφορους πολιτισμούς περιέχουν δυναμικές αλλαγές, οι οποίες γίνονται αντιληπτές διά του λόγου με διαφορετικό τρόπο σε κάθε άτομο και κατασκευάζονται, πάλι διά του λόγου, διαφορετικές πραγματικότητες τόσο για το κάθε στοιχείο χωριστά όσο και για το σύνολό τους. Για να διαπραγματευτεί κανείς τις διαπολιτισμικές διαδικασίες που χαρακτηρίζουν πολυπολιτισμικές τάξεις, οι εκπαιδευτικοί της δεύτερης/ ξένης γλώσσας πρέπει να καταλάβουν τη δυναμική της πολιτισμικής ταυτότητας ως μια διαρκή και συνεχόμενη διαδικασία και όχι ως ένα μόνιμο και εδραιωμένο χαρακτηριστικό της προσωπικότητας.

Τέλος, στη διδακτική πράξη η εφαρμογή των θεωρητικών αρχών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης σε μια πολυπολιτισμική τάξη είναι άρρητα συνδεδεμένη με την έννοια της βιωματικής εκμάθησης. Η βιωματική μάθηση μειώνει το πολιτισμικό σοκ που δέχεται ο μαθητής κατά την επαφή του με μια ξένη γλώσσα και με έναν ξένο σε αυτόν πολιτισμό και παράλληλα του/της δημιουργεί κίνητρα για τη γνωριμία ενός ξένου πολιτισμού (Χατζησαββίδης 2001).

B. Πρακτικές εφαρμογές: Εισάγοντας τη διαπολιτισμικότητα στη διδακτική πράξη¹

1^η δραστηριότητα: «Μαθαίνουμε τι σημαίνουν τα ονόματά μας»²

Η πρώτη αυτή δραστηριότητα θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος του πρώτου μαθήματος μιας τάξης μετρίου ή υψηλού επιπέδου γλωσσομάθειας (B1-F2). Δίνει την ευκαιρία στους μαθητές στο πρώτο μάθημα να μιλήσουν για τον εαυτό τους, να μάθουν για τη χώρα καταγωγής των συμμαθητών τους και να

¹ Οι δύο δραστηριότητες παρουσιάζονται στο σχετικό βίντεο στην ιστοσελίδα του προγράμματος. Η διδασκαλία πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 2012 στο Σχολείο Νέας Ελληνικής του Α.Π.Θ. σε φοιτητές επιπέδου B1. Το μοντάζ έγινε από τον κ. Νίκο Μπαρτζιώκα.

² Η πρώτη δραστηριότητα παρουσιάζεται στο πρώτο σχετικό βίντεο της διδασκαλίας (από την αρχή ως το 35^ο λεπτό).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

δημιουργηθεί κλίμα οικειότητας μεταξύ τους. Σε γλωσσικό επίπεδο, βοηθάει τον διδάσκοντα να διαγνώσει κάποια βασικά στοιχεία για το επίπεδο γλωσσομάθειάς τους.

Μπορούμε να ξεκινήσουμε με ένα κείμενο ως αφορμή για να εισαχθούν οι μαθητές στο θέμα συζήτησης, το οποίο αναδεικνύει το φαινόμενο της ονοματοδοσίας:

Κείμενο 1³

«Δεν έχεις τυχαία το όνομά σου», λέει μια αγγλική παροιμία. Ένα όνομα δεν είναι μόνο ωραίο ή άσχημο. Συχνά έχει μια σημασία και, σχεδόν πάντα, μια ιστορία. Συνήθως εκφράζει μια εποχή. Και επηρεάζει τον χαρακτήρα μας ή ακόμα και την ζωή μας... Φαντάζεστε μια Μπέμπα που θέλει να γίνει σοβαρή μπίζνες-γούμαν, έναν Άδωνι που μοιάζει με τον... Κουασιμόδο; Μπορεί ένας Επαμεινώνδας να κάνει καριέρα στο εξωτερικό;

Αναγνωστάκη, Α., Μυστρίδου Ε., Εισαγωγή στο βιβλίο «Μάθε το όνομά σου», εκδ. Εξάντας, Αθήνα 1999

(διασκευή)

Στη συνέχεια, δίνουμε ένα δεύτερο κείμενο στους μαθητές το οποίο μιλάει για την ετυμολογία χαρακτηριστικών ελληνικών ονομάτων (με τα οποία είναι εξοικειωμένοι οι περισσότεροι αλλοδαποί μαθητές) και, παράλληλα, δίνονται πολιτιστικά και ιστορικά στοιχεία σχετικά με τα ονόματα αυτά. Οι μαθητές, έτσι, μπορούν να αρχίσουν να σκέφτονται αντίστοιχα χαρακτηριστικά ονόματα από τις χώρες τους καθώς και την προέλευση και τη σημασία τους:

Κείμενο 2

Γεώργιος: από το αρχαίο ουσιαστικό γεωργός (γη+ έργον, δηλαδή αυτός που καλλιεργεί τη γη). Ο Άγιος Γεώργιος γιορτάζει στις 23 Απριλίου, η γιορτή όμως μεταφέρεται τη Δευτέρα του Πάσχα, όταν πέφτει πριν το Πάσχα.

Ειρήνη: αρχαίο όνομα από το ουσιαστικό ειρήνη (ησυχία, ηρεμία, ομαλότητα), αυτή που έχει ηρεμία και δημιουργική διάθεση. Γιορτάζει στις 5 Μαΐου.

Πηνελόπη: αρχαίο όνομα από το ουσιαστικό πηνέλοψ (είδος πάπιας). Η πιο γνωστή Πηνελόπη ήταν η κόρη του βασιλιά της Σπάρτης, η σύζυγος του Οδυσσέα. Περίμενε είκοσι χρόνια τον σύζυγό της να γυρίσει από την Τροία. Υπάρχει και Αγία Πηνελόπη που γιορτάζει την 1^η Σεπτεμβρίου.

Σερεμετάκης, Θ. και Δημητρίου Μ., Τα νεοελληνικά κύρια ονόματα, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2003 (διασκευή)

³ Τα κείμενα 1, 2 και 3 είναι από το βιβλίο «Μαθαίνουμε ελληνικά ακόμα καλύτερα» (2011) από τις Αντωνίου, Μ., Γαλαζούλα, Μ., Δημητράκου, Σ. και Μαγγανά, Α., Εκδόσεις Κέδρος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Έπειτα, ο/ η εκπαιδευτικός μπορεί να μιλήσει για το δικό του/ της όνομα δημιουργώντας, έτσι, τις συνθήκες, για να γνωρίσουν οι εκπαιδευόμενοι τον δάσκαλό/ την δασκάλα τους και να τον/ την θεωρήσουν μέλος της ομάδας τους, βασικό βήμα για να «ανοιχτούν» τα μέλη μιας ομάδας. Στο βιβλίο «Μαθαίνουμε ελληνικά ακόμα καλύτερα» (2010, εκδόσεις Πατάκης) στη σελίδα 35 παρατίθεται γραπτό κείμενο μιας Ουκρανής, η οποία γράφει για την προέλευση του ονόματός της, πώς το διάλεξαν οι γονείς της, πώς αισθάνεται για το όνομά της καθώς και για τη σημασία των υποκοριστικών:

Κείμενο 3

Με λένε Οξάνα. Είναι ουκρανικό-ρωσικό όνομα. Το όνομα Οξάνα προέρχεται από το αρχαίο όνομα της πέτρας «οξαμίτης» που σημαίνει καθαριότητα, τρυφερότητα. Ο πατέρας μου ήθελε να μου δώσει αυτό το όνομα και της μητέρας μου της άρεσε και τελικά είμαι Οξάνα. Ο σύζυγός μου Αλέξανδρος με φωνάζει, όμως, Ξένια. Το Ξένια δεν είναι υποκοριστικό από το όνομα Οξάνα. Απλώς του αρέσει πιο πολύ το Ξένια. Αλλά και εγώ δεν τον φωνάζω Αλέξανδρο αλλά Σχουνέα. Αυτό είναι υποκοριστικό από το όνομα Αλέξανδρος. Μου αρέσουν τα δύο ονόματά μου. Αλλά νιώθω διαφορετικά όταν με φωνάζουν Οξάνα και Ξένια. Για παράδειγμα, το όνομα Οξάνα έχει κάποια ενέργεια. Όταν με φωνάζουν Ξένια νιώθω ομαλότητα, ησυχία, ηρεμία.

Με αφορμή το κείμενο δίνεται η ευκαιρία για συζήτηση μέσα στην τάξη (παραγωγή προφορικού λόγου) με βάση τους παρακάτω προκαθορισμένους άξονες, οι οποίοι στη συνέχεια θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη δομή για μια δραστηριότητα παραγωγής γραπτού λόγου:

1. Η προέλευση και η σημασία του ονόματός τους.
2. Πώς νιώθουν για το όνομά τους (θετικά και αρνητικά συναισθήματα). Μπορεί, επιπρόσθετα, να γίνει συζήτηση για την ξενική προφορά ενός ονόματος και για την πρόσληψή του σε μια ξένη χώρα. Επίσης, στο ίδιο πλαίσιο μπορούν να αναφερθούν στην τάξη οι δυσκολίες των αλλοδαπών σχετικά με τη γραφή ή την μεταγραφή ενός ξενικού ονόματος στην τωρινή χώρα υποδοχής και ποιο αντίστοιχο όνομα υπάρχει στη χώρα υποδοχής (π.χ. Το γερμανικό όνομα «Jörg» είναι δύσκολο να προφερθεί στα ελληνικά, καθώς δεν υπάρχει αντίστοιχο φώνημα, αλλά υπάρχει το ελληνικό όνομα «Γιώργος»).
3. Αν γνωρίζουν διάσημους συνονόματους τους στην Ελλάδα ή και σε άλλες χώρες. Η ερώτηση αυτή μπορεί να δώσει την δυνατότητα στους αλλοδαπούς μαθητές να αναφερθούν σε σημαντικές προσωπικότητες της χώρας τους.
4. Στο παραπάνω κείμενο γίνεται αναφορά στην έννοια των υποκοριστικών ονομάτων ως ένδειξη οικειότητας και τρυφερότητας. Σε όλες σχεδόν τις γλώσσες υπάρχει αυτός ο μηχανισμός, π.χ. στα ρωσικά το όνομα Anastasiya = Nastya, Asya, Nastenka, Nastayushka, Nastyona, Nastka, καθώς

επίσης και η χρήση των «παρατσουκλιών». Το παραπάνω κείμενο προσφέρεται για την ανάπτυξη αυτού του θέματος και την σύγκρισή του με άλλες γλώσσες και πολιτισμούς.

Στο τέλος της δραστηριότητας οι μαθητές μπορούν να ακούσουν τραγούδια με θέμα το όνομα, π.χ. στα ελληνικά το τραγούδι των αδελφών Κατσιμίχα «Ρίτα, Ριτάκι» και στα αλβανικά το «Marjana thërras» της Ermira Kola.

Με την παραπάνω δραστηριότητα δημιουργούμε ένα κλίμα οικειότητας από το πρώτο μάθημα, όπου οι μαθητές μιλάνε για τον εαυτό τους με έμμεσο τρόπο, μαθαίνουν στοιχεία για τη ζωή, τον χαρακτήρα και τα πολιτιστικά στοιχεία που φέρουν οι συμμαθητές τους, μέσω ενός κοινού άξονα: του ονόματος. Το βασικό θέμα είναι ότι διαφορετικά ονόματα και διαφορετικές προελεύσεις έρχονται κοντά μέσω των ίδιων μηχανισμών (π.χ. ονοματοδοσία, δημιουργία υποκοριστικών και παρατσουκλιών, ίδια ονόματα σε πολλές γλώσσες με διαφορετική προφορά κ.λπ.).

2^η δραστηριότητα: «Το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας»⁴

Η δραστηριότητα αυτή αποτελεί μέρος των θεματικών του επιπέδου Β1 (σύμφωνα με τα επίπεδα του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις γλώσσες (ΚΕΠΑ)⁵), αλλά θα μπορούσε να εφαρμοστεί και σε πιο προχωρημένα επίπεδα γλωσσομάθειας με πιο πλούσιο λεξιλόγιο και με πιο σύνθετες συντακτικές δομές. Σε πρώτη φάση δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να γνωρίσουν το εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας αλλά και άλλων χωρών και να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές. Στη συνέχεια, μέσω συγκεκριμένων δραστηριοτήτων που δίνονται, γίνεται στην τάξη συζήτηση για τη σχολική ζωή, τον ρόλο που πρέπει να διαδραματίζει ο δάσκαλος στην τάξη καθώς και για πολιτισμικά στοιχεία που συνδέονται με το θέμα αυτό. Η δραστηριότητα αυτή προσφέρεται για να μιλήσουν οι μαθητές για τα βιώματά τους από τις χώρες τους καθώς και για το σύστημα αξιών με το οποίο έχουν γαλουχηθεί.

Μπορούμε να ξεκινήσουμε με ένα κείμενο ως αφορμή, για να εισαχθούν οι μαθητές στο θέμα συζήτησης, το οποίο παρουσιάζει με συντομία το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα:

⁴ Η δεύτερη δραστηριότητα παρουσιάζεται στο δεύτερο σχετικό βίντεο (από την αρχή ως το 41^ο λεπτό).

⁵ Σύμφωνα με τις επικοινωνιακές καταστάσεις για το επίπεδο Β1, ο υποψήφιος πρέπει να είναι σε θέση να ανταλλάσσει πληροφορίες και γνώμες πάνω σε θέματα εκπαίδευσης στην ιδιαίτερη πατρίδα του και στην Ελλάδα (τύποι σχολείων, χρόνος φοίτησης, εξετάσεις κ.λπ.). Πρέπει να μπορεί να πληροφορείται και να ανταποκρίνεται, ως προς το τυπικό μέρος, στις απαιτήσεις φοίτησης και στις υποχρεώσεις απέναντι στο εκπαιδευτικό ίδρυμα που παρακολουθεί. (πιστοποίηση ελληνομάθειας, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, <http://www.greeklanguage.gr/certification/node/94>, ημερομηνία πρόσβασης: 25/10/2012)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Κείμενο 4

Στην Ελλάδα η υποχρεωτική εκπαίδευση διαρκεί εννέα χρόνια. Έξι τάξεις στο δημοτικό και τρεις τάξεις στο γυμνάσιο. Στο λύκειο, που είναι άλλα τρία χρόνια μετά το γυμνάσιο, πάει όποιος θέλει. Όταν τελειώσουν το λύκειο, αρκετοί νέοι πάνε σε διάφορες ιδιωτικές σχολές για να σπουδάσουν πληροφορική, θέατρο, διοίκηση επιχειρήσεων και άλλα. Αυτοί που θέλουν να συνεχίσουν με ανώτατες σπουδές, πάνε σε κάποιο πανεπιστήμιο ή Τ.Ε.Ι. (Τεχνικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα). Όμως, για να μπει κανείς σε ένα ελληνικό πανεπιστήμιο ή Τ.Ε.Ι. πρέπει πρώτα να δώσει εξετάσεις. Το σύστημα αυτών των εξετάσεων αλλάζει συχνά. Κατά κανόνα, κάθε νέα κυβέρνηση έχει να προτείνει έναν νέο- κάπως διαφορετικό από τον προηγούμενο- τρόπο εισαγωγής στα πανεπιστήμια της χώρας.

Αν και ο αριθμός των πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι. είναι αρκετά μεγάλος πια, οι εξετάσεις είναι δύσκολες και πολλοί νέοι δεν καταφέρνουν να μπουν σε κάποιο πανεπιστήμιο ή Τ.Ε.Ι. στην Ελλάδα. Έτσι, αρκετοί από αυτούς πηγαίνουν να σπουδάσουν σε άλλα ευρωπαϊκά ή αμερικανικά πανεπιστήμια, ανάλογα με την οικονομική τους δυνατότητα. Βέβαια, υπάρχουν και αυτοί που προτιμάνε να πάνε για σπουδές κατευθείαν στο εξωτερικό.

Αρβανιτάκης, Κ. και Αρβανιτάκη, Φ. (2006), *Επικοινωνήστε Ελληνικά, Εκδόσεις Δέλτος*

Αφού εξηγηθούν αρχικά οι άγνωστες λέξεις και οι δύσκολες συντακτικές δομές, στη συνέχεια παρουσιάζεται με λίγα λόγια η βασική δομή του εκπαιδευτικού συστήματος της κάθε χώρας των μαθητών και γίνεται συζήτηση στην τάξη σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στα διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα. Στη συνέχεια μπορεί να γίνει συζήτηση στην τάξη με τους παρακάτω θεματικούς άξονες:

- Ποια μαθήματα διδάσκονται στο σχολείο τους. Με αυτό το ερώτημα μπορεί να προκύψουν ενδιαφέροντα θέματα, καθώς, για παράδειγμα, σε μερικές χώρες τα Θρησκευτικά δεν διδάσκονται, ενώ σε άλλες είναι υποχρεωτικό μάθημα ή σε μερικές χώρες δίνεται έμφαση σε μαθήματα με νέες τεχνολογίες, ενώ σε άλλες χώρες δεν υπάρχει η κατάλληλη υποδομή στα σχολεία.
- Οι αρετές που θεωρείται ότι πρέπει να έχει ένας «καλός δάσκαλος». Ξεκινώντας αυτό το θέμα στην τάξη, θα διαπιστώσει κανείς την διαφορά στα πολιτισμικά στοιχεία και στις αξίες ανάμεσα σε άτομα διαφορετικής εθνοτικής προέλευσης. Οι διαφορές αυτές μπορεί να οφείλονται είτε σε προσωπικά βιώματα του ατόμου είτε στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας, όπου μεγάλωσε ο κάθε μαθητής.

Παρακάτω δίνεται μια λίστα με χαρακτηριστικά που μπορεί να έχει ένας δάσκαλος, τα οποία μπορούν να βοηθήσουν την πορεία και την εξέλιξη της συζήτησης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Ο δάσκαλός μου/ Η δασκάλα μου:

	Πάντα	Συνήθως	Πότε-πότε
Θυμώνει			
Γελάει			
Χαμογελάει			
Σκέφτεται			
Φωνάζει			
Ενθαρρύνει			
Επιβραβεύει			
Τιμωρεί			
Βαθμολογεί			
Ξεχνάει			
Εξηγεί			
Κάθεται			

Ιδέες από το σχέδιο μαθήματος, αφιερωμένο στην παγκόσμια ημέρα των δασκάλων, www.actionaid.org⁶

- Η έννοια και η εφαρμογή της «τιμωρίας». Μπορούν να συζητηθούν στην τάξη οι διαφορετικές μορφές «τιμωρίας» ενός μαθητή σε διάφορες χώρες και να επεκταθεί η συζήτηση και σε άλλες παραμέτρους, π.χ. στο αν θεωρείται η σωματική τιμωρία μια αποδεκτή μορφή τιμωρίας του μαθητή σε μερικές χώρες, πόσο συχνός είναι ο διάλογος ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές σε περιπτώσεις «επίπληξης» κ.λπ.. Σχετικό θέμα συζήτησης είναι και η έννοια της «πειθαρχίας», η οποία λαμβάνει διαφορετικό σημασιολογικό και αξιακό φορτίο σε διαφορετικές χώρες και σε διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα.
- Η θεματική της εκπαίδευσης προσφέρεται και για προβολή αποσπασμάτων από ντοκιμαντέρ, που παρουσιάζουν διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα σε διάφορες χώρες (όπως π.χ. «Η δυστυχία να είσαι μαθητής» της εκπομπής «Έρευνα» (του Π. Τσίμα) ή από ταινίες που απεικονίζουν τη διδακτική διαδικασία σε πολυπολιτισμικές τάξεις (όπως π.χ. η ταινία «Ανάμεσα στους τοίχους» (“Entre les murs”) του Laurent Cantet ή η ελληνική ταινία «Το σχολείο» της Μαριάννας Οικονόμου)). Με αφορμή την προβολή των παραπάνω αποσπασμάτων προκύπτουν ως θέματα

⁶ Από το βιβλίο «Μαθαίνουμε ελληνικά ακόμα καλύτερα» (2011).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

συζήτησης μέσα στην τάξη οι διαφορές ανάμεσα στα διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα, η πρόσληψη των διαφορών αυτών από τους μαθητές, οι δικές τους σχολικές εμπειρίες καθώς, τέλος, το θέμα των πολυπολιτισμικών τάξεων, όπως αυτής που βρίσκονται οι μαθητές μας για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Byram, M.** (1997) *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Common European Framework of References for Languages**, http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf (ημερομηνία πρόσβασης 20/09/2012)
- Le Roux, J.** (2002) Effective educators are culturally competent communicators, *Intercultural Education* 13, p. 37–48.
- Magos, K. and Simopoulos, G.** (2009) “Do you know Naomi?”: researching the intercultural competence of teachers who teach Greek as a second language in immigrant classes, *Intercultural Education*, 20:3, p. 255-265.
- Sercu, L.** (2006) The foreign language and intercultural competence teacher: The acquisition of a new professional identity. *Intercultural Education* 17, p. 55–72.
- Αναγνωστάκη, Α., Μυστρίδου Ε.** (1999) *Μάθε το όνομά σου*, Αθήνα: Εξάντας.
- Αντωνίου, Μ., Γαλαζούλα, Μ., Δημητράκου, Σ. και Μαγγανά, Α.** (2011) *Μαθαίνουμε ελληνικά ακόμα καλύτερα*, Αθήνα: Κέδρος.
- Αρβανιτάκης, Κ. και Αρβανιτάκη, Φ.** (2006) *Επικοινωνήστε Ελληνικά*, Αθήνα: Δέλτος.
- Σερεμετάκης, Θ. και Δημητρίου Μ.** (2003) *Τα νεοελληνικά κύρια ονόματα*, Αθήνα: Πατάκης
- Χατζησαββίδης, Σ.** (2001) [Γραμματισμός, διαπολιτισμικότητα και επικοινωνία στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε αρχάριους μαθητές](#), στον τόμο Π. Γεωργογιάννης (επιμ.) *Η ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: μια διαπολιτισμική προσέγγιση*, Πάτρα: Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, σ. 125-142 (τόμος Ι).